

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora” (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mecurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Covdiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selogeană”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăana”, „Țibleșana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiului unui cm² câte 10 fileri.

Școala în serviciul agriculturii.

Tot mai mult ne convingem din zi în zi că școala noastră nu a satisfăcut și nu satisface nici pe departe îndatoririle ce le are pentru promovarea agriculturii și astfel a bunăstării poporului nostru.

Când zicem școala, nu înțelegem numai școala primară (poporală) dela sate, ci întreg complexul școalelor de cari noi Românii dispunem. Anume înțelegem: seminariile teologice, institutele pedagogice, gimnaziile, școala reală, școala comercială, școalele civile și superioare de fete cum și toate școalele sătești.

În toate școalele aceste s'au predat și se predau multe feluri de cunoștințe, adevărat folositoare și ele, dar, să recunoaștem, agricultura și anexele ei au fost tratate dacă nu tocmai cu dispreț, ca Cenușotca din poveste, la tot cazul, cu o totală lipsă de interes și pricepere. Aceasta e doară cea mai de căpetenie cauză că săteanul nostru nu înțelege rostul lumii de azi, că el nu poartă o agricultură rațională peste tot, că pe hotărâ se găsesc și astăzi locuri sterpe, că pădurile și-le devastează și că grădinile și dealurile sunt pustii, că în multe comune oamenii noștri sunt în mare parte deposedați, iar sărăcia crește cu pași rapizi.

Iată ce ne spune „Un protopop” în Nrul 32 al „Unirii” dela 15 August a. c.:

„Am avut ocaziunea la examenele din anul acesta — zice dânsul — să mă conving, că într'adevăr în împrejurările date nici generația, pe care o creștem noi cu multe cheltuieli nu va fi mai luminată ca ce-

ialaltă. Căci aceia cari meniți sunt să lumineze poporul însuși nu sunt de loc luminați și așa puțină pricepere și dragoste arată față de aceste mari cauze ale poporului dela sate și față de propășirea și luminarea aceluia, încât trebuie să desperăm. La băieți afară de câteva cunoștințe foarte rudimentare, absolute nimic altceva, iar învățătorul mai pretutindenea idee nu are de nici o lucrare economică, necum să fi instruat băieții la lucrări de altoire de pomi nobili sau plane de viță. Nu am putut afla absolut nici urmă de aceea, că băieții ar fi în urma instruirii și expunerii d-lui învățător cu mai multă iubire față de ramii de economie, din cari au să trăiască.

În unele școale am aflat, că s'au ocupat copiii cu facerea pălăriilor de paie, lucru laudabil dealtceum, dar câte altele mai potrivite și mai rentabile erau de făcut? Iar la fete? Stricănesc, brodăresc, fac lucruri scumpe — unde fac — și nu au învățat să cârpească un sac, idee nu au de legumărit, de economia de casă. Cum vom căuta și vom afla atunci în generația viitoare — în cea de față înzadar căutăm — dragoste și pricepere pentru economie, din care trebuie să trăiască poporul nostru, dacă învățătorimea înșăș nu este pătrunsă de însemnătatea aceasta? Sunt pustii capetele, sterpe inimile, nu poate să fie altceum nici locul stăpănit de astfel de inimi. Ignoti nula cupido. Cel prost n'are nici o dorință.

Numai ceice sunt în mijlocul poporului văd că e de departe școala de viața practică și cum poporul dela sate nu profită absolut deloc de școala poporală, ca să învețe și el, că între împrejurările date, create de comasări și segregări, cum să trăiască și cu pământul puțin ce i a rămas... Puneți mare pond pe economie d-lor dela institutele noastre de creștere. Faceți să înțeleagă viitorii educatori ai poporului, că pământul este hrana lui și infiltrați în ei deodată cu iubirea de pământ și iubirea de popor, tăria și chezașia viitorului nostru, căci mergem spre perire”.

Pe cum vedem domnul *protopop* ne arată într'o lumină foarte nefavorabilă situația plugarului nostru din protopopiatul său și aproape totală lipsă a influinței ce ar fi trebuit să exercite școala asupra dezvoltării agriculturii și a anexelor ei la țăranul nostru.

Situația, cu neînsemnate excepții, este aceeași în toate protopopiatele, la toți Românii.

Nu am înțeles până acum nici pe departe adevăratele noastre trebuințe, și chiar în punctul unde ar fi trebuit să lucrăm cu mai multă pricepere și stăruință, tocmai acolo am rămas nepăsători, într'o măsură ce nu poate fi condamnată îndeajuns. Astfel și generația actuală de luminători ai poporului nu este mai bine pregătită pentru misiunea sa decât generațiile precedente.

Dar nu e just să învinuim numai învățătoria. Tot așa, dacă nu și mai vinovată, este preoțimea, care prin o pregătire mai superioară, prin vederi mai largi și prin autoritatea sa mai înaltă, ar fi putut să facă în tot cazul mai mult decât învățătoria pentru ameliorarea sorții poporului.

Nici preoțimea însă n'a înțeles glasul timpului și astfel și influința ei a fost și este prea neînsemnată asupra progresului economic al plugarului, cu toată ea a trăit în astfel de împrejurări că a fost întotdeauna necesită să facă și plugărie.

Dar originea răului de care ne ocupăm trebuie căutată înainte de toate în sistemul de învățământ greșit, ce s'a perondat la noi în cursul timpului și mai dăinuește și azi, sistem care pretutindeni — vorba d-lui protopop — nu produce absolut nimic alta decât niște cunoștințe foarte rudimentare.

Și dacă e să îndreptăm răul acesta, va trebui să reformăm înainte de toate sistemul de învățământ pe întreagă linia, dând chestiunilor economice partea ce li se cuvine.

În *seminarii și pedagogii*, e neapărat să se facă un curs temeinic al cunoștințelor economice și sociale. Personalul care va avea să predea acest curs va trebui pregătit cât mai bine, îndeosebi în ce se referă la ramul agriculturii și anexelor ei.

Cunoștințele de agricultură ale preoțimii și învățătorimii se vor amplifica prin participarea la cursuri de agricultură, ca acești factori, prin cunoștințe și îndemnări practice să fie superiori plugarilor, având astfel posibilitatea de a se face măcar pe viitor

luminatori de fapt ai turmei lor și în direcție economică.

Tot așa trebuie să se procedeze și în *școlile secundare*. Prin profesori calificați anume tineretul va trebui familiarizat cât mai bine cu cunoștințele reale și practice, îndeosebi cu valoarea faptică ce ocupă în societate: plugarul, meseriașul și comerciantul. Cu deosebire cultul muncii va trebui infiltrat în sufletul tinerimei noastre din toate școlile.

Învățământul în *școala sătească* va trebui amplificat cu cunoștințe și îndemnări practice de agricultură, horticultură, viticultură, stupărit, etc., cari pentru viitorul plugar sunt cele mai trebuincioase, ba neapărat trebuincioase.

Preoții și învățătorii noștri, bine pregătiți și în direcție economică, vor deveni povățuitori destoinici nu numai tineretului în școală, ci și celor în vârstă prin mijlocirea *amvonului și școlii de adulți*.

Nu de mai puțină importanță este reformarea învățământului economic în *școlile noastre de fete*, dându-i o direcție cu totul practică și vestind cu tărie evangelia modernă: *munca și economia*, de cari îndeosebi fetele din case mai bune se îndepărtează din ce în ce mai mult, inclinând spre o viață ușoară, fără muncă și visând mereu numai la plăceri.

Nu putem trece cu vederea la acest loc ajutorul ce *tinerimea noastră dela universități* ar putea să ne dea în calea spre realizarea reformelor ce ne preocupă. În vacanțe mai ales ar putea să facă experiențe și studii și în direcție economică, împărtășindu-le apoi mulțimii, în formă de *conferențe*, în cadrele „*Asociațiunii*“, ale Reuniunilor noastre agricole, etc.

Pe urma reformării învățământului economic în școală vom realiza negreșit și opera de regenerare economică și socială.

De aici va porni, fără îndoială o alegere mai cumpănită și mai potrivită a *carrierilor*, trecând un număr de puteri distinse pe terenul productiv al diferiților rami ai economiei: agricultură, meserii, industrie și comerț.

Repetăm reformarea învățământului economic se impune de urgență pe întreagă linia.

Videant consules!

Ordinațiunea ministerială cu privire la înțrarea în vigoare a legii de execuțiune.

II.

Ordinațiunea ministerială pentru executarea legii execuțiionale cuprinde următoarele dispoziții principale :

§. 1. Conform §-ului 4 al articolului de lege LXVI din 1881 — despre publicarea legilor¹⁾, novela execuțiională intră în vigoare cu ziua de 9 Septemvrie 1908. Cu începere dela această zi, intrucât §-ul 31 al novelei execuțiionale sau ordinațiunea prezentă nu dispune altfel, sunt a se aplică normele novelei execuțiionale.

§ 2. Dacă s'au cuprins ori supracuprins prin execuție de escontentare sau de asigurare, avere mobilă, bani gata sau competențe, cari conform novelei execuțiionale sunt scutite de execuție, dar conform legii LX din 1881 nu, dreptul de pemn execuțiional câștigat astfel rămâne neatins și procedura de execuție pe aceste mobile, bani gata sau competențe se poate continuă și după intrarea în vigoare a novelei execuțiionale.

§ 3. Insinuarea circumscrisă în §-ul 31 al novelei execuțiionale, prin care creditorul insinuă, că are vr'o pretensiune, descrisă în insinuare scadentă înainte de publicarea novelei execuțiionale trebuie înaintată într'un exemplar la judecătoria cercuală a domiciliului debitorului în decurs de 30 de zile socotite dela publicarea novelei execuțiionale, adecă dela 25 August 1908. Dacă creditorul sau mai mulți creditori au mai multe pretensiuni față de unul și acelaș debitor, sau dacă vre-o pretensiune însărcinează pe mai mulți debitori, insinuarea se poate face într'una.

La insinuare sunt a se alătură atâtea înștiințări, compuse conform modelului alăturat²⁾ prin umplerea corăspunzătoare a lucrurilor goale, câte sunt de lipsă, ca fiecare persoană, care este a se înștiința, să capete un exemplar; iar un exemplar să rămână pentru judecătoria.³⁾

Privirea în actele de insinuare sau copierea acestora e permisă numai partidelor interesate sau reprezentanților justificați a acestora, precum și acelor persoane, cari sunt succesori de drept a persoanelor interesate.

§ 4. Judecătoria comunică prin inmanuarea înștiințării atât creditorului cât și debitorilor, că insinuarea s'a făcut conform cu dispozițiile §-ului 3. Dacă sunt mai mulți creditori sau mai mulți debitori, trebuie să se inmanueze fiecăruia câte o înștiințare. Exemplarul de insinuare și un exemplar de înștiințare rămâne la judecătoria.

Extradarea înștiințării este numai dovadă, că insinuarea s'a făcut în timpul legal, dar nu dovedește, că aceea ar fi bazată, nici că într'alte ar fi în regulă, deasemenea nu asigură creditorului dreptul fixat în § ul 31 al art. de lege XLI din 1908, prin care se extinde dreptul de execuție și asupra mobilelor, banilor gata și a competențelor debitorului, cari conform

¹⁾ § 4 al legii LXVI din 1881 sună astfel: Dacă ziua cu care se începe intrarea în vigoare a vre-unei legi, nu e fixată în însăș lege, sau dacă cu fixarea terminului nu e însărcinat ministerul: puterea obligătoare a legii se începe în ziua următoare după 15 zile dela publicarea aceleia în foaia oficioasă, din care cauză este a se pune în fiecare număr datul când a apărut.

²⁾ Publicat în Nrul trecut al revistei noastre.

³⁾ Dacă sunt 2 debitori și 1 creditor sunt a se alătură 4 exemplare, dintre cari fiecare debitor primește unul, creditorul unul, iar al 4-lea exemplar rămâne la judecătoria.

art. de lege XLI din 1908 sunt scutite de execuție, dar în sensul art. de lege LX din 1881 se pot cuprinde. În chestii de felul acesta la cererea exequentului e chemată a decide judecătoria, care ordonează execuția.

Despre cele cuprinse în alineatul premergător judecătoria în înștiințare face atente partidele.

Insinuarea înaintată după expirarea terminului fixat în §-ul 3 o înapoiază judecătoria, fără de a aduce decis, creditorului, sau dacă în insinuare sunt mai mulți creditori, aceluia, care e numit la locul prim.

Spesele de insinuare nu însărcinează pe debitor.

Dispozițiile §-ului 4 al novelei execuțiionale nu se aplică la acțiunile de execuție întreprinse înainte, de intrarea în vigoare a legii prezente.¹⁾

§ 6. Excepțiunile, ce se fac cu grai viu în înțelesul §-ului 5 al novelei execuțiionale de regulă exmisul le cuprinde în acel protocol, care îl ia despre procedura dificultată (vătămătoare). La cererea partidei însă excepțiunile sunt a se cuprinde într'un protocol separat. În cazul acesta trebuie aplicat alineatul ultim al §-ului 26 din art. de lege LX din 1881.²⁾

Orice cerere sau observare contra purcederii exmisului luată la protocol e a se consideră de excepțiune (lit. f a §-ului 26 art. de lege LX din 1881.³⁾

§ 7. Dispozițiile §-ului 16 al novelei execuțiionale⁴⁾ nu se aplică, dacă edictul de licitație e datat înainte de intrarea în vigoare a novelei execuțiionale. Dacă însă terminul pentru înaintarea excepțiunilor (conform §-ului 35 art. de lege LX din 1881 de 8 zile) cu privire la execut nu a expirat înainte de intrarea în vigoare a novelei execuțiionale, executul poate cere, făcând excepțiune, ca edictul de licitație să se anuleze și aplicând §-ul 16 al novelei execuțiionale să se fixeze nou termin de licitație.

§ 9. Dispozițiile §§-lor 19 și 20 ai novelei execuțiionale sunt a se aplică în cazul acela, când edictul de licitație s'a edat după intrarea în vigoare a novelei execuțiionale.

Regula aceea din §-ul 19 a novelei execuțiionale, că la edictele de licitație referitoare la mobile, nu e permisă să se pună numele executului se refereste numai la edictul publicat în sensul alineatelor 4, 5 și 6 ale §-ului 102 art. de lege LX din 1881, din contră în celelalte exemplare de edicte cari se inmanuează partidelor, e a se pune numele executului.

Locul execuțiunei e a se fixă detailat și în exemplarele acelea, cari se publică conform §-ului 19 așa, că în urma lipsei numelui executului să nu încapă îndoială în privința aceea, că unde se ține licitațiunea. Exequentul poate face propunere în privința aceasta la judecătoria sau la exmis și judecătoria din oficiu poate ascultă pe exequent. Spesele amintite în acest alineat nu însărcinează pe execut. §-ul 70 al articolului de lege LX din 1881 conține regula, că, cu excepțiunea cazurilor prevăzute în alineatul ultim, în

Notă. Din acestea reiese, că insinuarea e numai o formalitate de îndeplinit la judecătoria unde debitorul își are domiciliul, iar pașii execuțiionali se îndeplinesc la judecătoria competentă, care după împrejurări poate fi alta.

¹⁾ Dispozițiile §-ului 4 se refer la execuțiile pentru sume mici sub K 100—, cari se efeituesc din oficiu.

²⁾ Acesta are următorul cuprins: Partidele, interesații sau reprezentanții acestora pot să privească și să copieze pe speșele lor protocolul și toate actele de execuție.

³⁾ Care dispune, ca cererile și observările partidelor cu privire la obiect să se iee pe scurt în protocol.

⁴⁾ Cu privire la licitațiunea vitelor de jug în timpul din 15 Martie — 15 Noemvrie.

caz, dacă a avut deja loc vr'o cuprindere mobilă, execuțiile următoare să se facă prin supracuprindere. Aceasta regulă e a se observa cu strictetă cu scopul, ca să poată fi înștiințat fiecare creditor despre licitațiunea ordonată contra debitorului său și ca cuprinderea întâmplată în favorul său să reiese din actele execuționale. În cazul, când aceasta nu ar fi posibil, cuprinderea anterioară e a se face evidentă în protocolul de execuție prin numirea persoanei, care a cuprins și al sumei pretensiunii.

§ 10. Dacă dela inmanuarea la mâna executului a edictului de licitație privitor la imobiliile, până la intrarea în vigoare a novejii execuționale nu au trecut 8 zile, executul în decursul acestui termen poate cere, ca edictul de licitațiune să se emită în conformitate cu § 21 al novejii execuționale (§ 165 art. de lege LX din 1881).

Dacă autoritatea de carte funduară emite edictul de licitație după intrarea în vigoare a novejii execuționale, e a se aplica alineatul ultim al §. 21 al novejii execuționale cu privire la edictul de licitație și a condițiilor de licitație (§ 150 a art. de lege LX din 1881) chiar și în acel caz, când exequentul a cerut ordonarea licitației înainte de intrarea în vigoare a novejii execuționale.

În cazuri de acestea autoritatea de carte funduară, dacă află de lipsă, poate înapoiă exequentului cererea privitoare la ordonarea licitației, cu scopul ca să modifice prospectul pentru condițiile de licitație în conformitate cu § 21 al novejii execuționale (§ 144 al art. de lege LX din 1881).

§ 11. Dacă exequentul a înaintat cererea de licitație înainte de intrarea în vigoare a novejii execuționale, și autoritatea de carte funduară până la intrarea în vigoare a novejii execuționale nu a emis edictul de licitație, exequentul, în sensul §-ului 22 al novejii execuționale, poate cere prețuirea.

§. 12. §-ul 23 al novejii execuționale este a se aplica în acele cazuri, în cari se publică edictul de licitație după intrarea în vigoare a novejii execuționale.

§. 13. Nu se aplică §-ul 24 a novejii execuționale în acel caz, când edictul de licitație este dat înainte de intrarea în vigoare a novejii execuționale. În cazul când autoritatea de carte funduară, în conformitate cu alineatul 2 al §-lui 156 a art. de lege LX din 1881, nu a ordonat licitația numai pe partea executului și edictul de licitație nu s'a ridicat la valoarea de drept (conf. §. 164 al art. de lege LX din 1881 sunt 8 zile) oricare proprietar, care nu stă sub execuție, în restimp de 8 zile, socotite dela intrarea în vigoare a novejii execuționale, are drept a cere prin o remonstrare dela autoritatea de carte funduară, ca să anuleze edictul de licitațiune.

§. 14. §§-ii 25 și 26 ai novejii execuționale sunt a se aplica în cazurile acelea, când autoritatea de carte funduară în conformitate cu alineatul prim al §-ului 10 al ordinațiunei prezente a modificat edictul de licitațiune emis înainte de intrarea în vigoare a novejii execuționale în sensul acela, că imobilul nu se va vinde sub prețul stabilit conform §-ului 26 — și că cumpărătorul va avea să întregească vadiul în sensul §-ului 25 — al novejii execuționale.

§. 15. §-ul 27 al novejii execuționale nu se aplică la plusofertele făcute înainte de intrarea în vigoare a acestei legi.

D. Rațiu.

Asigurări asupra vieții combinate cu împrumuturi hipotecare.

În numărul cel mai recent al revistei „Penzintézet Szemle“, aflăm un interesant articol asupra asigurărilor de viață în combinație cu împrumuturile hipotecare.

Scopul urmărit cu acest fel de asigurări este, ca în caz de moarte a debitorului hipotecar, împrumutul, care împovărează moșia să se plătească din suma de asigurare și astfel realitățile să treacă libere de sarcină asupra erezilor.

Asigurări de felul acesta sunt introduse în Anglia și Germania, și de vre-o 6 ani încoace și la un institut de asigurare indigen. Dacă până acum cu toate avantajile ce le oferă, asigurările combinate cu împrumuturi hipotecare nu s'au popularizat în măsura mai mare, cauza este, că împun asiguratului, în acelaș timp debitor hipotecar, sarcini prea grele, întrucât pe lângă ratele sau anuitățile împrumutului mai trebuie plătită și premia de asigurare.

Contopirea afacerii de asigurare cu afacerea de împrumut, adică transformarea acestor două afaceri în una singură ar fi cea mai norocoasă deslegare a problemei. Și posibilitatea acestei contopiri — după părerea autorului articolului din cestiune — există și încă în mai multe feluri.

O modalitate este, că cel-ce ridică împrumutul, deodată cu contractarea împrumutului contractează și o asigurare asupra vieții și anume așa, că la moartea sa împrumutul se stinge cu totul resp. restul împrumutului îl plătește, cel-ce a luat asupra-și riziul de asigurare. Acesta poate fi însuș institutul creditor-hipotecar sau o societate de asigurare în legătură cu el sau în fine una cu totul independentă.

Aici nu este vorba de o asigurare asupra vieții în sumă egală cu împrumutul original, ci de una corăspunzătoare capitalului restant la moartea debitorului resp. asiguratului. Riziul societății de asigurare aci scade continuu, ba dacă asiguratul trăiește până la deplina achitare a împrumutului său hipotecar, riziul se reduce chiar la zero. În combinația aceasta obligamentul de plată al societății de asigurare este numai probabil, e condiționat de durata vieții asiguratului și suma de plată încă este necunoscută și în continuă scădere. Natural că la aceste asigurări premia încă este mai redusă și nu contribuie mult la urcarea anuității împrumutului hipotecar; intabularea încă servește mai mult pentru a garanta plata regulată a premiei, decât pentru a asigura împrumutul.

O altă modalitate ar fi ca unul și acelaș institut să acoarde și împrumutul și să ia asupra-și și riziul asigurării de viață, iar rentabilitatea să o bazeze mai mult pe afacerea de asigurare. Împrumutul contractat s'ar replăti după moartea debitorului deodată, în o sumă, din partea secției de asigurare, iar debitorul până ar fi în viață ar plăti numai dobânzile.

Nici la aceste împrumuturi-asigurări premiile de asigurare și dobânzile de plată nu întrec cu mult anuitatea, întrucât firește împrumutul hipotecar este ieftin.

Pe lângă acestea s'au ivit mai ales în cercurile agrare germane și alte propuneri pentru rezolvarea cu succes a problemei asigurărilor combinate cu împrumuturi hipotecare, asupra cărora vom reveni la ocazie.

Cronică economică.

„Nerecunoașterea unei bănci românești“. — Premii pentru învățători cari mijlocesc plasarea de ucenici la meserii. — Șovinism la poștă?

„Nerecunoașterea unei bănci românești“ este titlul unei notițe, ce s'a putut ceti în zilele trecute aproape în toate ziarele noastre. Se înregistrează în ea cazul „Căseii de păstrare“ din Dézna (comitatul Aradului) fondată la inițiativa dlui deputat Dr. I. Suciu încă în primăvara anului curent, a căreia statute comisarul ministerial, încredințat cu supraveghierea înregistrărilor de firme, le-a excepționat în mai multe puncte, cerând modificarea lor.

În aceea, ce au înregistrat ziarele noastre nu este nimic extraordinar; au mai pățit-o și alte bănci românești și neromânești, că li-s'a cerut schimbarea termenului de prescripțiune a cupoanelor dela 3 la 6 ani, cum cere legea, și li-s'a impus modificarea dispozițiilor statutare, prin care vânzarea acțiunilor se făcea pendentă de invoirea direcțiunii.

Dar ceea ce nu știm să se fi întâmplat până acum și deci în adevăr ar fi meritat să fie relevat ca ceva simptomatic este, că tribunalul a fost îndrumat din partea comisariatului ministerial, ca cu ocazia prezentării bilanțului și al procesului verbal al adunării generale, să urmărească cu deosebită luare aminte, anume spre ce scopuri culturale se întrebunțează sumele prevăzute sub titlul acesta în statutele societății din chestiune. Ministerul, se zice, are temeri, că noua bancă va desvoltă o activitate, ce cade în afară de sfera ei de competență și pe care ar putea-o desvoltă numai o asociație cu statute aprobate de ministrul de interne, deci a aflat de lipsă a îndrumă și în privința aceasta tribunalul la control.

Suntem curioși să vedem cum va implini tribunalul acest ordin al ministrului? Va încercă poate vre-o ingerință în dreptul adunării generale de a distribui după plac cuota destinată pentru scopuri culturale? Ori cum?

La propunerea unui institut de plasare din capitală (Budapesti ipari és kereskedelmi munkaközvetítő intézet) și în urma intervenției ministrului de comerț, ministrul de culte și instrucțiune publică, a recercat în anul trecut pe învățătorii școalelor populare din țară să anunțe la numitul institut pe elevii lor doriți de a învăța vre-o meserie, și a conlucra la plasarea acelor pe la măiestrii. Rezultatul ajuns pe calea aceasta a fost satisfăcător. Cu intervenția învățătorilor s'au anunțat în anul trecut 835 băieți din provincie la diferite meserii, din cari au fost definitiv plasați 380, cei mai mulți copii de agronomi și zileri săraci, din comune mai îndepărtate de centre industriale mai mari. Ministrul apreciând munca desinteresată și destul de obositoare împreună cu plasarea de ucenici a premiat de curând cu premii de câte K 50 pe 6 învățători rurali, cu a căror conlucrare și la a căror indemn s'au plasat mai mulți ucenici pe la meserii. Intre cei premiați sunt și 2 învățători români: *Iarie Bosga* din Borgo-Prund (Bistrița-Năsăud) și *Ilie Mateovici* din Ponor (Hunedoara).

Premii de felul acesta, firește mai mici, amăsurat puterilor noastre, s'ar putea creă și pe la băncile noastre, cu deosebire în ținuturi unde poporul nostru dela țară este încă străin de meserii. Prin ele s'ar promovă încetul cu încetul desvoltarea mult dorită a clasei noastre de mijloc, a căreia lipsă în multe părți

este încă și acum atât de mult simțită. Aceasta am putut-o vedea și din „Schita monografică a Sălagiului“ unde la aproape 134,000 locuitori români, numărul meseriașilor noștri este abia de 17.

„*Vissza, tessék magyarul czimezni!*“ (.Înapoi, bi-nevoiți a scrie adresa ungurește!) sunt cuvintele, scrise cu roșu, cu cari i-s'a înapoiat de curând unui institut de bani de al nostru o scrisoare, pe care titlul, numele și caracterul adresatului erau scrise românește, locul destinației însă eră indicat cu numirea sa oficială. Un semn roșu, de aceeași proveniență ca și avertizamentul de sus, pus sub firma trimițătorului, tipărită românește pe cuvertă, dă oarecumva a înțelege, că nici inscripția aceasta nu este pe placul retrimițătorului.

Să fi ajuns deja atât de departe în țara aceasta, încât o nevinovată adresă și inscripție nemaghiară să fie în stare a împiedecă funcționarea regulată a serviciului poștal?

Cercetarea, ce probabil se va porni din partea direcțiunii poștei și telegrafului, căreia s'a denunțat cazul, trimițându-i-se și „Corpus delicti“, este chemată a constată dacă neînmanuarea scrisorii la destinatar și retrimiteria ei este opera vre-unui funcționar hiperzelos în șovinism sau avertizamentul provine dela adresatul, din întâmplare un Român, dar funcționar de stat, în care caz refuzul nu este mai puțin caracteristic pentru stările dela noi.

AGRICULTURĂ.

Producțiunea universală de cereale.

Ministrul nostru de agricultură a publicat în zilele aceste statistica obicinuită asupra *producțiunii universale de cereale din acest an*. Raportul constată că rezultatul producțiunii actuale a grâului diferă de producțiunea anului 1907 numai prin circa 6·23 milioane măji metrice. Anume în anul trecut s'au recoltat 851·98 măji metrice grâu, iar în anul crt. circa 845·75 mil. măji metrice. Rezultatul recoltei tuturor cerealelor din acest an este însă cu vr'o 98·89 milioane măji metrice mai mare decât în anul precedent.

În asemănare cu anul trecut, recolta anului crt. este prezentată astfel:

	1908	1907	Diferență
	Milioane măji metrice		
Grâu	845·75	851·98	(— 6·23)
Săcară	395·66	429·02	(— 33·36)
Orz	343·15	322·04	(+ 21·11)
Ovăs	598·50	548·54	(+ 49·96)
Cucuruz	973·20	905·79	(+ 67·41)
Laolaltă	3156·26	3057·37	(+ 98·89)

Rezultatul recoltei în statele din *Europa*, incluzive părțile asiatice ale Rusiei și Turciei, este prezentat astfel:

	Grâu	Săcară	Orz	Ovăs	Cucuruz
	Milioane măji metrice				
1908	465·10	357·10	233·87	388·66	150·29
1907	470·33	389·01	214·17	390·42	134·99

In statele transoceanice:

1908	380·65	38·56	109·28	209·84	822·91
1907	381·65	40·01	107·87	158·12	770·80

Cantitățile aflătoare în comerț și rezervele agriculturilor sunt evaluate în numita statistică astfel:

	1908	1907	1906
	Milioane măji metrice		
Grâu	42.70	42.64	48.64
Săcară	14.88	8.54	5.34
Orz	9.28	4.96	4.76
Ovăș	15.88	8.41	18.94
Cucuruz	7.07	9.91	12.57
Laolaltă	89.81	74.46	90.25

Pentru satisfacerea trebuințelor de consum și pentru sămănat în anul 1908—1909 se prevăd următoarele cantități:

Grâu	884.25	milioane măji metrice	
Săcară	423.02	"	"
Orz	322.65	"	"
Ovăș	554.53	"	"
Cucuruz	953.26	"	"

Laolaltă . 3137.71 milioane măji metrice

După ce, așadar, recolta totală a anului crt. face circa 3156.26 milioane măji metrice, proviziunile circa 89.81 mil. măji metrice, iar trebuințele anului economic în care intrăm fac circa 3137.71 milioane măji metrice, — rezultă că trebuințele aceste se vor putea satisface cu înlesnire. Nu trebuie însă să scăpăm din vedere recolta slabă a cartofilor, care au un rol foarte important în nutrirea oamenilor și animalelor. Nu trebuie mai departe scăpată din vedere nici împrejurarea că recolta de nutreț pe sama vitelor a fost și ea slabă, așa că o parte din bucate va trebui să suplinească lipsa produsă de recolta slabă a cartofilor și nutrețului.

ÎNVĂȚĂMÂNT.

Școala comercială română din Brașov.

(Anuarul pe anul XXXIX: 1907/8).

Revenim la acest „Anuar“, a căruia apariție am semnalat-o într'un număr anterior, spre a face din el câteva spicuri.

Anuarul se compune din 2 părți. În partea I, sub titlul de „Iarăși maturizării școlii noastre“ directorul A. Vlaicu face o reprivire asupra roadelor date de aceasta școală în ultimul deceniu, expunerile sale de acum fiind o continuare a celor publicate în Anuarul pe 1897/8, sub titlul de: „Câteva date din viața școlii noastre comerciale“.

Conform unui tablou statistic dat în partea aceasta, numărul elevilor, cari au frecventat școala noastră comercială a fost dela înființare 1869 și până în 1907/8 de 2076. Din aceștia au absolvat toate cursurile, obținând atestat de maturitate în total 479 elevi, din cari în deceniul ultim 228. În perioada primă de 29 ani (1869—1897) au absolvat în mediu cam 9 elevi, iar în perioada din urmă 1898/9—1907/8 în mediu cam 23 elevi pe an.

După o tabelă statistică conținând numele și locul nașterii maturizanților din anii 1897/8—1907/8, autorul încheie partea I stăruind asupra necesității și utilității unei organizări a tuturor absolvenților școlii noastre comerciale într'un cerc sau o asociație.

Partea II conține: Date școlare. Conform acestora personalul didactic al școlii s'a compus din 10 profesori. După înșirarea materialului propus și a cărților folosite în toate 3 cursurile, urmează diferite

regulamente, privitoare la examenele de privațiști, de maturitate etc.

Din datele statistice ale Anuarului relevăm următoarele: numărul elevilor înscriși în anul 1907/8 a fost în toate 3 cursurile de 107, din cari au rămas la finele anului școlar rotund 100; după religie au fost 80 elevi gr.-or. 15 gr.-cath. 1 rom.-cath. 1 ev.-luth. și 3 israeliți; după limba maternă elevii rămași la finele anului a fost: 96 Români, 1 German, 1 Italian, și 1 de altă naționalitate; după ocupația părinților, cei 100 elevii se impart cum urmează: 13 fii de inteligenți, 16 fii de comercianți independenți, 2 fii de funcționari comerciali, 8 fii de industriași de sine stătători, 35 fii de agronomi, 9 fii de privațieri și 17 fii de părinți cu alte ocupații.

Din statistica clasificărilor rezultă, că din cei 100 de elevi ai celor 3 cursuri au obținut nota generală „foarte bine“ 6; „bine“ 18; „suficient“ 28; „nesuficient“ din un obiect 9; „nesuficient“ din 2 obiecte 23 și „nesuficient“ din mai multe obiecte 22.

La examenul de maturitate dela finele anului școlar au fost admiși 25 candidați, din cari au reușit la lucrările scripturistice 18 candidați. Aceștia s'au supus toți examenului oral, la care au reușit 15. Numărul total al absolvenților provăzuți în 1907/8 cu atestat de maturitate a fost de 46, față de 13 din anul precedent.

În general rezultatul clasificărilor anului 1907/8 sunt puțin satisfăcătoare, lucru ce cu drept cuvânt l-au relevat mai multe ziare ale noastre ca un simptom îngrijitor și puțin măgulitor pentru conducerea școlii.

Reflectând la una din observațiile acestea apărute în „Gaz. Transilvaniei“, direcțiunea școlii com promise a delatură pentru viitor și după puțină cauzele, cărora este a se atribui acest nesucces și a face o selecțiune mai severă a elevilor, cari cer admiterea în școala comercială.

Ar fi dorit să se facă aceasta fără amănare, ca unica noastră școală comercială să se ridice din nou la nivelul de odinioară, de cea mai bună școală sup. de comerț din țară.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 3 Septembrie 1908.

Sumarul Băncii imperiale germane dela sfârșitul lunii trecute nu este tocmai mulțamitor. Deși împrumuturile arată numai o creștere de 66 milioane M., inspiră îngrijorare schimbările provenite la celelalte pozițiuni. Astfel tezaurul Băncii s'a redus cu 38.7 milioane și bonurile de tezaur au crescut cu 19 milioane M. Ridicările din contul gir au fost peste 56 milioane, iar circulațiunea de bilete a crescut cu 84.8 milioane M.

Este însă speranță că deja în cel mai apropiat viitor se va ameliora în mod simțitor situația Băncii și în special aurul va primi surescendență din London, cu atât mai vărtos, că Banca Franciei a sistat cumpărările de aur, și tot asemenea a încetat expediția de aur din London la Egipt. Discontul privat s'a ureat cu $\frac{1}{8}\%$, pentru că oferta de cambii a fost mai mare și escontorii arată oarecare rezervă în vederea sezonului de toamnă.

Banca Austro-Ungară a fost ceva mai puțin asediată cu cereri decât anul trecut. Escontul și lombardul au crescut la olaltă cu 100 milioane K față de 105 milioane la 31 August 1907; aurul — mulțamită im-

portului din London — a crescut cu suma considerabilă de 5·26 milioane, iar circulațiunea de bilete cu 112 milioane K, astfel s'a consumat întreagă rezerva de 70.8 milioane bilete libere de dare și s'au dat circulațiunei K 36 milioane bilete sub dare. La ultimo August a. tr. erau K 91 milioane bilete supuse la dare.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Agricola“, însoțire economică de magazin și anticipații în Hunedoara și-a ținut adunarea generală la 23 August n.

Prezenți au fost peste 50 de membrii, cari au reprezentat 330 de voturi.

Adunarea a fost condusă de d-l președinte Dr. George Dublășiu, fiind notar d-l Nicolau Macrea; iar bărbați de încredere d-nii: Ioan I. Lăpădatu și George Rain. Directorul Vasile C. Osvadă a făcut un raport amănunțit despre munca săvârșită în anul trecut de afaceri, scoțând la suprafață marele bine ce-l face însoțirea poporului țăran din cercul său de activitate, prin ajutorul ce îl acordă zilnic în bucate și în mici avansuri pe vite.

Între hotărârile mai de căpetenie se remarcă cea ref. la urcarea capitalului social la K 100,000 și transformarea însoțirii în societate pe acții, precum și decentralizarea afacerilor prin înființarea de mici tovărășii și magazine pe sate, alătura cu care să se inițieze o acțiune mai mare pentru afaceri de bucate, ce o să se extindă peste partea cea mai mare a ținuturilor ardelenene. În direcțiune s'a reales membrii: Smit Feri, prept., Nicolae Rimbaș, comerciant și Vasile Osvadă, director; iar în comitetul de supraveghiere: Ioan I. Lăpădatu, dir. la „Ardeleana“, Dr. Augustin Dragiș, medic districtual, George Pop, funcționar orășenesc, Constantin Dăncilă, preot, Dr. Vict. Bontescu, adv. și Eremie Muntean, notar cercual.

Toate hotărârile s'au adus cu unanimitate de voturi, prin cece se confirmă faptul, că în jurul acestei însoțiri sunt grupate elemente de ordine, cari muncesc spre mulțumirea tuturor. M.

„Tovărășia agricolă“, pentru agricultură, magazin și anticipațiuni în Sebeșul-săsesc. Această însoțire și-a ținut a III-a adunare generală ordinară, Joi la 27 August a. c. sub prezidiul d-lui Dr. Ath. Moga, având ca notari pe d-nii Dr. Nicolae Lazar și George Tatar. Prezenți au fost, din 239 de membrii, 60 membrii cu 366 voturi.

După numirea verificatorilor (S. Roșu și G. Fărcaș) și a scrutinătorilor (Z. Tatar, notar, Deal și V. Mateiu, paroh, Lancrăm), directorul executiv, Sergiu Medean, prezentează și citește raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere cari s'au luat la cunoștință și s'au aprobat. Venitul curat de K 6346·58 s'a hotărât a se împărți astfel: Fondului general de rezervă K 3344 — (a fost K 5616 — se face K 9000. —); Fondului special de rezervă K 500 —; Fondului cultural K 148·70 (a fost K 251·30 devine K 400 —); Tantiemă membrilor din direcțiune K 761·60; Tantiemă comitetului de supraveghere K 317·32; Tantiemă funcționarilor K 444·26; Pentru scopuri de binefacere K 725 —, care s'a împărțit precum urmează: a) Bisericeii gr. ort. din Sebeș, pentru întemeierea fondului la zidirea bisericeii a 3-a K 200 —; b) Fondului pt. zidirea casei protopresbiteratului gr. ort. din Sebeș K 100 —; c) Casinei române din Sebeș K 50 —; d) Despărțământului Sebeș al „Asociațiunii“ pt. prelegeri economice K 50 —; e) Reuniunii pompierilor

din Sebeș K 25 —; f) Tovărășiei I pt. asigurarea vitelor Sebeș K 50 —; g) Școalei gr. ort. Lancrăm K 50 —; h) Fondului cultural al bis. gr. ort. din Răhău K 50 —; i) Școalei gr. ort. din Laz K 50 —; k) Școalei gr. ort. din Daja K 25 —; l) Școalei gr. ort. din Oarda-sup. K 25 —; m) Școalei gr. ort. diu Berghin K 25 —; n) Școalei comune din Boz K 25 —.

Interesele în suma de K 4183·33 după cotele plătite, 1632 cote cu K 80474, s'a decis a se plăti cu începere dela 1 Octomvrie a. c., dacă permite cassa și înainte de 1 Octomvrie.

Pentru cotele, cari se vor vinde în anul 1908/9 adun. gener. a hotărât să se încasseze dela membrii noi, pe lângă nominal de K 50 — un adaus de K 10 — de cotă, pentru fondul de rezervă. În acest adaus se cuprinde și taxa de fondare prevăzută în § 5 al statutelor; membrii vechi pot cumpăra în condițiunile vechi atâtea cote nouă câte vechi au. Interese dela cotele noi se calculează numai dela data achitării lor depline.

Marcele de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghere s'au fixat pt. membrii din localitate cu K 1 —, iar pt. membrii externi cu K 3 —.

În direcțiune s'au ales cu totalitatea voturilor pe timp de 3 ani d-nii: Nicolae Cărpinișan, paroh, Răhău; Ioan Bena, paroh, Pianul-inf. și Samuil Roșu, director școlar, Sebeș; iar în comitetul de supraveghere cu majoritate de voturi d-nii: Ioan Vătășan, contabil la „Albina“, Sibiu; Simeon Henegar, controlor, Sebeș; Ioan I. Henegar, econom, Lancrăm; Ioan Florean, notar, Laz și Ioan N. Androne, econom, Sebeș.

CRONICA.

Necrolog. Iosif Roman, fostul președinte al fundatorilor „Bihorenei“ din Oradea-mare și până la moartea sa membru în direcțiunea acestui institut a decedat în Oradea-mare la 29 August a. c. în etate de 80 de ani.

Alegere de contabil. La noul institut de credit și de economii „Lunca“ din Boroșineu a fost ales contabil — precum aflăm — d-l Ioan S. Halmagian, funcționar la centrala „Timișaneii“.

Școale comerciale superioare pentru fete. Într'un ziar din capitală un profesor al Academiei comerciale din Cluj, pledează cu multă căldură și argumentat pentru înființarea de școale comerciale superioare pentru fete. Astfel de școale există deja în Austria, Germania, Elveția, etc. Cea din Viena deschisă la 1 Septemvrie 1907 și având un curs de 4 ani, poartă titlul de: „Wiener Handelsakademie für Mädchen“.

Societățile de meseriași români. După o statistică compusă de d-l Victor Tordoșanu numărul reuniunilor noastre de meseriași în ființă astăzi este de 18 și anume avem:

1. „Societatea tâlparilor și cismarilor români din Hațeg“;
2. „Societatea pielarilor (tâlparilor) români din Făgăraș“;
3. „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“;
4. „Asociațiunea pentru spriginirea învățăceilor și sodalilor români din Brașov“;
5. „Reuniunea sodalilor români din Cluj“;
6. „Reuniunea meseriașilor români din Săliște“;
7. „Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeșul-Săsesc, „Andreiana““;
8. „Reu-

